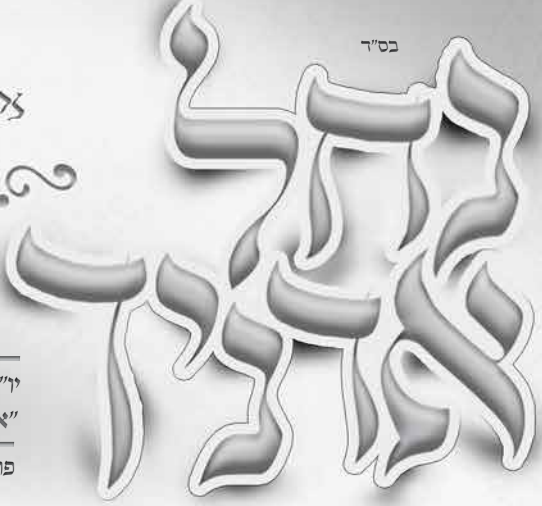

להגלות נעים תורה וחסידות
מגדל היוצא מעזר

יו"ל ע"י התאחדות האברכים
"אדנים לתורה" דחסידי זוטשקא
פר"ב בא תשפ"א - גליון פ"ד

פלאות התורה מאוצרותיו של
הגד"ח ר' זרח רונטל שליט"א

חזקי הנחל

נחל קדומים

דברות קודש ממעיין נובע, כ"ק מרגן רבוה"ק ז"ע

לרחם על כל בר ישראל

קדש לי כל בכור פטר כל רחם בבני ישראל באדם ובבהמה לי הוא (שמות יב, ג). "קדש לי", אם תרצה להיות קדוש לפני, "כל בכור", צריך להיות כל בריה חשוב יותר ממך בעיניך. "פטר", כל הפתח לכל עבודה צריך להיות "רחם בבני ישראל", האהבה לבני ישראל. ואם תאמר, רק להחשובים שבהם. על כן אומר, "באדם ובבהמה", לחשב החילוק בין מי שהוא בחינת אדם, כדרשת חז"ל (חולין ה' ע"ב) על הפסוק "אדם ובהמה תושיע ה'" (תהלים י"ג, ז), אלו בני אדם שעורמיים בדת ומשימים עצמן כבהמה, או בחינת "בהמה", בני אדם שדומים לבהמה (חולין ה' ע"א), זה "לי הוא" ולא לך ההבחנה.

(רביה"ק ר' מאיר מפרמישלאן ז"ע)

לנעול הרגילות ולהיות בהכנעה

וככה תאכלו אתו מתיניכם נעליכם ברגליכם ומקלכם בידכם (שמות יב, יא). [נעליכם ברגליכם] היינו שצריך האדם להניח מנעול על הרגילות שלו, בכדי לשבר הטבע. ומקלכם לשון הכנעה, כי מקל מרמז על הכנעה. וכן י"ל הכוונה בפסוק 'כי במקלי עברתי את הירדן הזה' (בראשית לב, יא), היינו בבחינת הכנעה שהי' בעיקב אבינו ע"ה.

(רביה"ק ר' מרדכי מנדבורנא)

התחדשות ישראל בכל מצב

החודש הזה לכם (שמות יב, ג). ישראל נמשלו ללבנה, שאחר שנראה כאילו כבר נתבטלה ואינה, חוזרת ונולדה ומתחדשת. וכן הוא כמה פעמים בעם ישראל הקדושים כנודע. והנה בגלות מצרים אע"פ שאנחנו בני ישראל מן העבודה ויעקב, מ"מ אמרו כי טוב לנו עבוד את מצרים וגו' (להלן י"ג). ואמרו נתנה ראש ונשובה מצרימה (במדבר י"ד, ז), ואמרו זכרנו את הדגה וגו' (שם י"ח). אכן עיקר הגלות הכבד והקשה הי' גלות הנפש. שהיו משוקעים במ"ט שערי טומאה. ואם היו שוהים עוד רגע א' הי' משתקעים שם בהטומאה ח"ו כידוע בטה"ק. והיה עיקר הגאולה לנפש, וממילא נגאלו גם הגופים.

זה רמז "החודש הזה לכם ראש חודשים". כי הנה אתם מתחדשים בכל פעם בכמה בחינות. אולם התחדשות וגאולת הנפש שהוא ההתחדשות שנעשה בחודש זה, הוא צריך להיות לכם ראש חדשים. שע"ז תבקשו ותשתדלו בראשונה.

ואמר "ראשון הוא לכם לחדשי השנה", והיינו כי ראשון הוא כשנמשך אחריו עוד. ואה"כ שזהו סגולה שהקדמתם ההתחדשות הרוחניות, שהוא ראשון לכל שאר התחדשות הנחוצים לכם. שממילא ימשכו אחר התחדשות ראשון זה.

(כ"ק רבינו הנחל יצחק ז"ע)

התחדשות ישראל במסי"נ

החודש הזה לכם ראש חדשים (שמות יב, ג) ויקחו להם איש שה לבית אבות (שמות יב, ג). ההתחדשות הראשונה של עם ישראל הי' באותה שעה, כשהתחילו לצאת

ממעמקי קליפת מצרים מתוך מ"ט שערי טומאה. ואמר השי"ת להודיע לישראל, כי ההתחדשות הראשונה הזאת, עתידה להיות "ראש חדשים", רצ"ל השורש והיסוד לכל שאר ההתחדשויות של ישראל בכל הדורות. וצריכה היתה ההתחדשות להיות באופן של מסירות נפש גדולה ועצומה, דהיינו לקחת את השעה שעד הנה היו עובדים אותו, כי במצרים היו הללו והללו עובדי ע"ז ונצטוו לקשרו אל המיטה על מנת לבזותו ולבטלו מתורת ע"ז, והמצרים היו רואים כל זה ושיניהם כהות, והיו ישראל בסכנה גדולה באותה שעה, ועפ"י נס לא יכלו לעשות להם דבר. ואח"כ נצטוו לשחטו ולשם ה', ובזה משכו ועקרו את עצמם לגמרי מקליפת ע"ז, וכאשר זבחו את השעה זבחו יחד עם זה את הבהמיות הכרוכה עם שיבוש הדעת באמונה בהשי"ת. ואחר כל זה לא הספיק זאת עדיין להביא את ההתחדשות הרוחניות, עד שיתנו את הדם לאות על המשקוף ועל המחוזות מבחוץ, כדי להכריז לעין כל שמרדו בעבודה זרה, שזה עתה זבחו אותו קרבן לד'.

וזהו שאה"כ והי' הדם לכם לאות על הבתים וגו' וראיתי את הדם ופסחתי עליכם וגו', וכי הבורא ית"ש לאות הוא צריך. ולהמבואר י"ל הכונה שהדם הי' לאות שיהודי זה מרד בקליפת עבודה זרה זו של מצרים והכריז ע"ז בפרהסיא, ובזה נכנס בתוך כלל ישראל ובקדושתו, ועי"ז ופסחתי עליכם וגו'.

(כ"ק רבינו בעל נחל יצחק ז"ע)

מהנחל
גחלי אש בקצירת האומר

פה ולב שוין

ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשנו (שמות יא, יא)
פירוש, לא טוב להיות חרוץ ושנון, אחד בפה ואחד בלב, אלא "כלב לשנו", כמו הלב כן יהיה הלשון, היינו פיו ולבו שוים. (רביה"ק ר' מאיר הגדול מפרמישלאן ז"ע)

הכבדת הלב וקדושה

כי גורשו מצרים ולא יכלו להתמהמה (שמות יב, יט). הנה מתאמר מספה"ק שבנ"י אילו היו נשארים רגע קט במצרים, אזי היו משתקעים בשער הנ' של הטומאה ואז לא היו יכולים לצאת יותר משם. והק' ע"ז הרה"ק בעל ארץ צבי מקאז'גלאב ז"ע, דאם כן הדבר מדוע באמת גורשו משם הא אחז"ל (שבת ק"ד ע"א) הבא ליטמא פותחין לו. ותרץ שע"י יסורין הבאים על האדם נוצר על האדם אור גדול וקדוש המונעו מעבירה. מעין הכבדת הלב של פרעה מצד הרע, כך להבדיל בצד הטוב.

ובזיל"פ הפסוק בא אל פרעה כי אני הכבדתי את ליבו (שמות יא, ג). ומכח הכבדת הלב אצל פרעה שלא נתן לישראל לצאת משם וייסר אותם ביסורים ובעבדות, נוצר כנגד זה הכבדת הלב וקדושה אצל ישראל ובזכות זה יזכו לצאת ממצרים.

(כ"ק מרן אדמו"ר ז"ע)

"וידעתם כי אני ה'" מטרת המכות הפנימיות מזוה"ק וספרי קבלה וחסידות

במכות היה מטרה עמוקה

"ויאמר ה' אל משה בא דבר אל פרעה [והתרה בו - רש"י] כי אני הכבדתי את לבו" וכו'. מביא השם משמואל (תרג"א) קושית המפרשים: שאדרבה אם הוכבד לב פרעה ולא תעזור ההתראה א"כ מדוע שיבוא לפרעה להתרות בו. ונקדים בהבנת ענין עשרת המכות והתראותיהן.

בש"ך עה"ת אומר שכל הארבע מאות פרסה של מצרים (אלף ושמונה מאות ק"מ) היו סגורות, ועשרה שערים היו שם שעל כל א' מהם היתה מצוירת צורה אחרת של חיה מכושפת, וכשהיו באים לברוח מאיזה שער היתה החיה מתחילה לצעוק, וכל שאר החיות היו מצטרפין אליה, וכך ידעו לעצור את הבורח. ומוסיף שביצ"מ רצה השי"ת שיצאו דרך השער שהיתה בו צורת כלב, שהיה צועק יותר משאר החיות, ובכ"ז בנס "לכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשנו" ולא השמיעו שום קול ולא הפריעו ליצ"מ!

ושמא תאמר שלכן היו צריכים להגיע להסכמת פרעה לצאת ממצרים המכושפת, ולהכניעו ע"י המכות, זה אינו, דהרי מובא בתרגום יונתן פ' יתרו יט-ד עה"פ "ואשא אתכם על כנפי נשרים" שבליל פסח לקחם ה' על ענני הכבוד ממצרים למקום המקדש לעשות שם הקרבן פסח ואח"כ החזירים לרעמסס.

ובלהורות נתן עה"ת מחדש שלזה אמר מרע"ה לבנ"י להזות את הדם על המשקוף תחילה ואח"כ על 2 המחוזות, שהרי אין מעבירין על המצוות, ובמצוות פוגעים תחילה ואח"כ במשקוף, אבל כאן שבנ"י ירדו מהענני כבוד פגעו קודם במשקוף למעלה ואח"כ במחוזות. עכ"פ רואים שכדי להוציא את בני מצרים אין צורך בכלל במכות, ואת המסע לארץ ישראל יכל הקב"ה לעשות קודם לפני מכת דם. ולהאמור ע"כ תכלית המכות היו למטרות אחרות ונביא בזה כמה מהלכים:

למען לא יטוש ה' עמו

מהלך המהרש"ק ע"פ המדרש רבה בפ' ויקרא שהיות והקב"ה קורא הדורות מראש ויודע כל מה שיהיה בכל הדורות ובאיזה מכשולים ישכלו ח"ו בנ"י, וכדי שתמיד בכל מצב ישארו בחינת בנים חביבים, שאי אפשר להמירם ולהחליפם בשום פנים ואופן, סיבב הקב"ה שהוא יצטרך בעד ישראל לשלם את המחיר הכי קשה והגבוה ביותר שקיים בעולם, שאז בכל מצב לאחר כזה תשלום - לא מוכנים לאבד אותו דבר שכ"כ עלה ביוקר. ומהו אותו דבר שאצל הבורא ניתן לומר עליו שהוא קשה ויקר, מבארים העץ יוסף והמהרש"ק והמהר"ל שכיין המשך בעמוד ב' <<<

נחל איתן

"משבו וקחו לכם"

אפשר מתוך שפלות המדרגות עד כדי שהי מצב ש"הללו והללו" עובדי ע"ז, למשוך ידיים ומיד להקריב לפניו קרבן פסח לנח"ר לפניו ית'. וידוע שבעת אשר קירב הרה"ק ר' דוד מלעלב זי"ע, את הרה"ק ר' חיים דוד דוקטור מפייטריקוב זי"ע מתוך חיי העבירה אשר חי בימים ראשונים, לצד הקדושה, החל קודם לדבר אתו בדברי אמונה כדי לעורר ליבו לאהבתו ית', ומיד כאשר נתעורר בלבבו הניצוץ היהודי, החל שח אתו על מדרגות גבוהות ונעלות. ויתמה הר"ר חיים דוד זי"ע ויאמר הלא במדרגה שפלה אני כעת ורק עתה גמתי אומר לשנות דרכי הרעה, ואין כבר מדבר הרבי על גדולות ונפלאות ממני.

אמר לו הרה"ר זי"ע דהא מפרשתן מוכח שאפשר וצריך מיד במשון האדם את ידיו מן הרע, להתעלות תיכף לטוב, דאמר להם הקב"ה לישראל "משכו ידיכם מע"ז" ומיד "קחו לכם צאן של מצוה". וכן מציינו שכל הגילויים הגדולים והנוראים ראו ישראל במצרים בהיותם עדיין משוקעים במ"ט שערי טומאה, וההבטחות הנעלות, (שמות ה, י) "ולקחתי אתכם לי לעם והייתי לכם לאלוקים" וכו', שמעו בהיותם עדיין משועבדים לחומר ולבינים המרמזים על קליפת החומריות הקשה. הרי לנו דבכל מצב שנמצא האדם יכול להסב פניו ולהפוך לבבו לאהבה את השם הגדול והנורא, ולעבוד בכל לבב ונפש.

וטעמא דמילתא הכי הוי, דחפ"ה ה' בעמו ית' בכל מצב שהם נמצאים, וכדי שלא יוכל אף אדם מישראל ליפול ברוחו ולומר שבמצב המצאו בו, אינו מחלק ה' ונחלתו, לכך בחר ה' בנו ישראל מכל העמים דייקא בהיותנו משוקעים עדיין בתוך קליפת מצרים, כדי שיהא עושה כל אחד ק"ו בעצמו, שאם במצב שהיתה הקליפה הקשה מושלת על ישראל בחר ה' בנו ואהב אותנו מכל עם אעכו"כ שכל איש ישראל באשר הוא שם חביב לפניו ית' וכבן רחום הוא לפניו ותמיד מקובלת תשובתו לפניו, ועי"ז יוכל להשיל מעליו המידות המגוננות ולהפוך לבבו לטובה.

פרשה זו [בא] מסוגלת לעורר לאהבה המוסתרת בכל לב איש ישראל לבוראו ית', ש כדי שתהא נפשו הומה ושוקקה לאהבה את ה' ליראה אותו ולדבקה בו. ובספר התניא (לקוטי אמרים, פרק מ"ו) מורה לנו הדרך לעורר לאהבה של ה' לבניו שבשמים, וזה לשונו הזהב "ויש (בזכות יציאת מצרים) דרך ישר לפני איש וקרוה הדבר מאד מאד לעורר ולהאיר אור האהבה התקועה ומוסרת להיות מאירה בתוקף אורה כאש בוערה בהתגלות לבו ומחו...". עי"ש לשונו הטהור בארוכה.

ותוד"ק הם, דכמים הפנים לפנים כן בהראות האדם לחבירו אהבה וחובה, כן יתעורר כנגדו מחברו אהבה אליו, וזהו אף באופן ששניהם שוים במעלה, וכ"ש אם מלך גדול ורב, מראה אהבתו הגדולה והעצומה לאיש הדיוט שפל ונבזה מנוול ומוטל באשפה, ויורד אליו ממקום כבוד ומקימו מאשפתו ומכניס אותו להיכלו חדר לפנים מחדר ומתייחד עמו בכל לב ונפש, עאכו"כ שתתעורר האהבה כפולה ומכופלת בלב ההדיוט אל המלך באהבה אין קץ, וכלשונו הקדוש, "ואף אם לבו כלב האבן המס ימס והי' למים ותשתפך נפשו כמים בכלות הנפש ממש לאהבת המלך".

כן הקב"ה אשר מלא כל הארץ כבודו יוד בהמון צבאות גדודיו הוא ולא שליח, אל עם ישראל בהיותם מוטלים באשפות מצרים במ"ט שערי טומאה וקירבם מכל חיילות שרפיו ומלאכיו, והכניסם חדר לפנים מחדר בהיכלותיו, עד אשר יאמר לישראל מה פעל קל ומי שישים אל ליבו החיזיון הזה בוודאי תתמוגג נפשו בקרבו באהבת אין קץ למלכו ית' ש עתה ה' ק. והלומד הפרשה מתוך התבוננות פנימית יוכל עי"ז להגיע לאהבת ה' ודבקו והכרת יחודו ית' ש, אם לא יהא זה בדרך לימוד גרידא, אלא להכניס הדברים בליבו פנימה לקשרם על אצבעותיו ולכתבם על לוח ליבו.

וענין הציווי "משכו ידיכם מע"ז וקחו לכם צאן של מצוה", הוא מופלא מבינת אנוש היאך

שבריות העולם היתה על ידי שהסתכל הקב"ה באורייתא וברא עלמא (כ"ד בתחילת בראשית) א"כ כמו שהתורה אין בה שינוי "ודברך אמת וקיים לעד" א"כ לשנות הטבע הוי הדבר הקשה ביותר כביכול עבור הבורא. ומביא בוי"ק, שאמר רב אבא ב"ר כהנא, אילו היה פרעה מבקש עבור שחרור בני"י ממנו לקבל משקל כל אחד זוהב וביהלומים יקרים, אזי הית ורשב"י יכול לומר בקעה" בקעה בקעה וביהלומים יקרים, אזי הית הבקעה דינרים, א"כ הבורא ש"לי הכסף ולי הזהב נאום השם" אין לבורא מניעה לפדותם באופן כזה, אבל לשנות את הטבע הקדוש כביכול קשה יותר לבורא מהכל!

ואמר רבי יצחק שעליית ישראל ממצרים שהיה כביכול במחיר גבוה, שעשה הבורא אותות ומופתים באדמת בני חם בריבוי עצום, א"כ שילם עבור בני"י את המחיר הכי גבוה שרק קיים בעולם - מחיר שינוי טבע הבריאה. וזהו "הבן יקיר לי אפרים", אמר הקב"ה, ביוקר עמדו לי" ששילם עליהם ביוקר רב - בריבוי כזה עצום של שינוי הטבע ועשיית ניסים מעל הטבע.

וכך יצא מזה טובה נפלאה לבני"י שאחרי ששילם עליהם הבורא מחיר זה מובטחים אנו שלעולם לא יעזבם "ולא יטוש ה' עמו ונחלתו לא יעזוב". ומוסיף הגה"ק ר' לייב'לה איגר זי"ע שזה ענין של כל כך הרבה מצוות הם "זכר ליציאת מצרים" (יציאת תפילין - מוחה-פסח-קדוש שבת וי"ט וכו') ומזכיר בתורה חמשים פעמים יציאת מצרים, וכן וכן מצויים לזכור כל יום יציאת מצרים, שכל זה לזכרון נצח נצחים גדול המחיר העצום שעלה לבורא בשינוי הטבע אין ספור פעמים עבור בני"י, כך שהם יקרים מדאי להפסידם ח"ו, ומעורר בזה חסד ורחמים על בני"י.

להחזיר בישראל מחדש את האמונה

והחת"ס מברא ענין המכות (דושים ואחר - לנזון דף ל"ב פ' וארא) ומקשה קושיא נפלאה, כיון שהקב"ה בעצמו שומר ומקיים את התורה, ובפ' כי תצא (כ"ג-ה) אומרת התורה "לא תתעב מצרי כי גר היית בארצו" ופרש"י "וראו לכם לא לתעבו שהיו לכם אכסנאים בשעת הדחק", וא"כ אין מחוק הקב"ה לב פרעה כדי שילקה היה לו להקב"ה להכניס בלב פרעה שיסכים מיד ברגע הראשון להוציא את בני"י בשמחה ובכבוד, בלי לסבול אכ"כ מכות. ומתוך החת"ס שנבואת "ועבדום ועינו אותם ארבע מאות שנה" בבטח בין הבתרים, היתה לברר ולעזור לבני"י ולהכניס לקבלת התורה וכמובא בעקידה שהיו צריכים לעבור כור הברזל ללמוד להיות עבדי ה', וזאת מפאת טבעם שהם עזים שבאומות ואינם נכנעים. אבל המצרים הכשילו את בני"י וכפו אותם לעבוד בעבודה זרה! עד שהגיעו למ"ט שערי טומאה. וכמובא ברמב"ם ה' ע"ז פ"א שבני"י הגיעו במצרים ר"ל למצב שכמעט נשתכח העיקר הגדול ששתל אברהם אבינו! ולולא זה לא היה הקב"ה גואל אותם! כי ליהודי יש במסורת את כל יסודות האמונה שה' יחיד ומיוחד היה הוה ויהיה ואין צורך לעשות עבור זה מופתים. אבל לאחר שהמצרים קילקלו את בני"י בעבודה זרה שנעשו בחי' הללו והללו עובדי ע"ז אזי דוקא כדי לא לתעב מצרי נתן להם הקב"ה למצרים שעת הכושר לתקן את זה, על ידי זה שעל בשרם וגופם וארצם יעשה הבורא אותות ומופתים וניסים ושידוד הטבע, ועי"ז יהיה לבני"י עשר שיעורי אמונה, ועל ידי המצרים עצמם יתגלה שאין כמוני בכל הארץ ושה' השולט בכל יסודות הבריאה ואין עוד מלבדו.

ולכן התיקון זה שייסבב הקב"ה שייגיעו בני"י למצרים מקום ממלכת הס"א, וכמובא בארז"ל שמצרים היא בחינה של "תרא דמסאבותא" הנקודה האמיתית ביותר של הרע בעולם!!! ומעולם לא היה שלטון של הס"א בבריאה, ע"י כוחות ומאזות ע"ז וכשפים שמכחישים פמליא של מעלה כמו מצרים. ודוקא ע"י שבני"י נחלשו באמונתם ר"ל, וכמובא בחת"ס שהיה ע"י שראו שהמצרים הרשעים עובדי ע"ז מגיעים לפיסגת ההצלחה בעולם, וארצם בחינת גן עדן ממש - כגן ה' כארץ מצרים, וכמובא במדרש - אותיות דרבי עקיבא שהפירות שגדלו מהנילוס היה כל פרי משא 2 אטונות והיו בו 300 סוגי טעמים!! ובני"י יודעים שמצב זה לא הולך להשתנות בקרוב, שעפ"י החשבון נשאר להם עוד 190 שנה עד מלאת 400 שנות עבודתו.

וכן מעולם לא הצליח עבד לצאת ולברוח ממצרים, וממילא במצב כזה נתיאשו ממקומם לשחרור והצלה, ונעשו מובלעים בתוך מצרים, בבחינה של עובר במעי אמו, כמובא במדרש עה"פ "לקחת לו גוי מקרב גוי", והללו והללו עובדי ע"ז ר"ל. עד שנגלה עליהם ממ"ה הקב"ה וגאלם. אבל אומר הבית הלוי שאין סדר הדברים שהיות ובני"י הגיעו למצבם השפל, והוצרך הבורא להצילם נעשה מזה סיפור יצ"מ לדורות, אלא להיפך שהיות והקב"ה רצה להביאם לשלימות האמונה וזה נעשה באופן של אור אחרי חושך (ליכא נהרא אלא מגי תסופא), לכן יצא הבורא את מצריאות אותו חושך והסתרה, ואח"כ ברא את מצריאות מצרים ופרעה באופן שעליהם יתלבש סיפור יצ"מ באופן הנפלא ביותר!! וממש כך מפורש בשמו"ר ו' (ע"פ פירוש של המתנות כהונה בשם העורך) שכל מצריאות פרעה שנברא בעולם הוא שיקבל את מכות מצרים!! פלאי פלאים!

ערבי נחל

אמרים ערבים ממאורי החסידות

המתנהג בקדושה בימי נעוריו, לא יתבייש בקדושתו

ויאמר משה בנעוריו ובזקינתו נלך וגו' (שמות טו, י) ר"ל שנתנהג ונלך בקדושה הן בנעוריו, והן בזקינתו, בבנינו ובבנותינו נלך, היינו שנדריך אותם בקדושה, בצאננו ובבקריו נלך, רמז, גם בעבודות הגשמיות כמו משא ומתן, ואכילה ושתייה, וכדומה, נלך בכל זה להשי"ת, כי חג ד' לנו, ר"ל כי התלהבות אש בוער בנו לעבודתו יתברך שמו ויתעלה זכרו, וק"ל.

אמירת כתר בשבת במקום תפילין

ולטוטפות בין עיניך וגו' (שמות יג, טו). הנה בימי החול נותן לישראל אות תפילין, שיש בהם ת"ג תיבות, אבל בשבת אין לנו אות תפילין ותתבונן לפי זה, שלעבודת ה' אומרים קדושת כתר בשבת במקום ת"ג (תרגומו של כתר) שבתפילין, ואומרים כתר יתנו לך ד' אלו קונו. (בני יששכר שבתות מא', ב', א"ג)

כשרואה שיש מחיצה של ברזל המפסקת יבניע יצרו וישבר המחיצה

לא תשאר פרסה וגו' (שמות י, טז). פרסה לשון ילון המפסיק, ואמרו שלא יהי' לנו שום מסך

המבדיל בינינו, וקדושתו של הקב"ה, ולהעלות הכל לקב"ה, כי ממנו נקח לעבוד את ד', היינו מהמחיצה המפסקת בעצמה נקח לעבוד את ה', כי מי שעניו שכל לו, אזי כשרואה ח"ו שהיצר מתגבר עליו, אזי מכניע אותו, ועובד ע"י את השי"ת כמ"ד בגמ' בכל לבבך בשני יצריך.

(בית אהרן)

הגיע העת והזמן שיהיה השה פזורה נאסף לבית בקיבוץ גלויות כב"א

שה לבית אבות שה לבית וגו' (שמות יב, ג). היינו שכל איש יקח ויברור לעצמו דרך ישרה שיהיה השה לבית אבות, ר"ל השה פזורה, שהיו מפוזרים עד הנה בין המצרים, והשורש נגלה ממקומו, ללקט הענפים, ובאמת מהראוי והנכון שיהא דבוק לבית אבות היינו שיהיו דבוקים בשרשם, ויהי להם אמונה שלימה, זכה וברה, וברורה בלי שום סיג ח"ו, שה לבית, ר"ל שהגיע הזמן והעת שיהי' השה נאסף אל הבית, ולא להיות נע ונד, ממקומו לטרוח אחר הנ"ק לאספם ולקבצם.

(אהוב ישראל)

קדש עצמך במותר לך

ומי שאין כוחו במותניו לצום בימי השובבים, ראוי לו לאמץ לעצמו אחד מהעניינים הפזורים בספרים הקדושים ומאורי החסידות, ולהתאמץ בהם יותר בתקופה זו, וימצא כל אחד את הדרך אשר ילך בו, משום שבכוח ימים אלו לתקן את אשר צריך תיקון. ובכן לתועלת המעיינים אלקט בשושנים כדי להביאם לפונדק אחד בס"ד.

להתרחק מכעס - יקפיד בימים אלו שלא יגרו לדי כעס וישמור על ישוב הדעת, שהרי הזהיר האריז"ל באזהרה גדולה שיזהר האדם מאוד מהקפדה ויתרחק מן הכעס אפילו לדבר מצוה, וביותר בימים אלו¹. **קדש עצמך** - תיקון גדול בשבועות אלו לקדש עצמו במותר לו². **גדר באכילה** - ורבים מבני עליה נוהרים כל ימי השובבים מלאכול דבר מן החי, ורבים מסגפים עצמם שאינם אוכלים שום תבשיל חם³. **שתיקה בשעת התפילה** - תיקון גדול לאותו עוון ממוהר"ר רפאל ז"ל בשם האריז"ל שלא לדבר בשעת התפילה, משעה שהשי"ץ מתחיל ארון עולם עד אחר עלינו⁴. **מניעה משתיית משקה המשכר** - שישגף עצמו ולא ישתה שום משקה המשכר, רק בשבת ויום טוב בשביל הקידוש, ולא יותר⁵.

הנהגה כהנה וכהנה מובא בספרים הקדושים עניינים ותיקונים שונים בעבודת הקודש, וכל הנחלים הולכים למקום אחד, ואף שחלק מהעניינים שנהגו להתחזק בהם בתקופה זו אינם קשורים בהכרח לימי השובבים, מכל מקום בקעה מצאו להתגדר בה ולהתחזק בהם בימי השובבים שמייעדים לתיקון הנפש, ולכן על האדם בימים נשגבים אלו לפשפש במעשיו כדי לתקן את דרכיו, ויהיה כל כך טרוד בתיקונים ומעשים טובים עד שממילא לא יהיה מסוגל לאכול ונמצא צם⁶.

נערך ע"י הרה"ג ר' נפתלי מרדכי ראזענבוים שליט"א

ימי השובבים (ב)

שנוגע יראת ה' בלבבו צריך להתאמץ בכל יכולתו ולעשות תשובה, בפרט בימי פרשיות של שובבים המסוגלים לכך והכל ביראת ה' וברעותא דליבא¹. לפיכך ראוי בימים אלו לקבל על עצמו **תענית דיבור**², וכבר הזכרתי בשם האריז"ל שמי ששומר את עצמו בשתיקה ארבעים יום רצופים בוודאי ישיג רוח הקודש בלי ספק³, ואז לא יזיק לגופו ויטב לנשמתו⁴, **ויום אחד בלי דברים בטלים חשוב יותר מיום תענית**⁵.

פריון נפש

ראוי בימי השובבים להוסיף בנתינת צדקה יותר מהרגילו במשך כל השנה, ובהו יהיה תיקון לנפשו גם אם מחמת איזה שהיא סיבה אינו יכול לצום את תעניות השובבים⁶. ועוד שהרי נתינת צדקה היא מעלה גדולה ותיקון על חטאת נעוריו ומעלה נפש⁷.

הנה בספרים הקדושים האריכו לבאר שבכל תיקון חטא, על האדם לתקן שלושה חלקים, **חלק הדיבור המחשבה והמעשה**. וגילה לנו הרה"ק ר' מרדכי מקאזמיר זצ"ל, וז"ל, והנה **תיקון חלק המעשה היא נתינת צדקה** כמו שנאמר, והיה מעשה הצדקה שלום (ישעיה לב, י), ולכן יתן צדקה ביום ו' ערב שבת קודש, ועל צדקה זו אמר אאמ"ו המגיד מטריסק זצ"ל ששמע מאביו, ואביו מזקנו הקדוש הרה"ק בעל המאור עיניים זיע"א, שאליהו הנביא גילה לצדיקי הדור שצדקה זו צריכים לתת לעני הגון דווקא⁸.

תענית ותענית דיבור

בענין גדול מעלת התענית בשבועות אלו, כי האמת שהתענית בשבועות אלו הוא חשוב ומקובל ומרוצה מאוד¹. ומנהג רבוה"ק **להתענות ביום שיש**, כי יום ערב שבת הוא יום מסוגל ונהוג חסידים ואנשי מעשה להתענות בו², וכן היה מנהגם של כמה צדיקים מתלמידי הבעש"ט³. **מי שאינו יכול להתענות**, יש אומרים שיכול **לפדות התענית** בממון כפי שיעור סעודת יום⁴. **ויש אומרים, דלא כן הוא**, כיון דעיקר התענית הוא לשם כפרת עוונות ותיקון הנפש, א"כ אינו מועיל הפדייה וחייב להתענות בו⁵. אמנם זה וודאי כיון שהחיוב מוטל עליו, הו"ל כדבר שבחובה ובגופו, וא"א לשכור לו אדם וישלם לו עבור שיתענה בעבורו⁶.

יש מצדדים שראוי לו לאדם להסתיר מאחרים את דבר הצום, כדי שלא יחשב ליוהרא בכך שמחזיק עצמו לסגפן ומתקן תיקונים, ובנוסף יש בכך משום אילותא כלפי שמיא שהרי הוא מכמריז בריש גלי, כאומר הנה חטאתי לה⁷. **ויש אומרים שאין בו משום יוהרא**, כיון שרבים הם המתענים תענית זו, אין בצומו משום יוהרא שהרי אינו מתייהר על הבריות, אלא מצטרף עם חבריו שנמנו לדבר מצוה⁸. ועוד כיון שחייב הוא להתענות כדי לתקן את גמגי נפשו, ולא נחשב מתייהר אלא הנוהג בפרהסיה מילי דחסידות שאינו מחויב בהם⁹.

אמנם אע"פ שאינו מתענה, ובפרט בזמנינו שנחלשו הדורות וקשה כוח הסבל עוני התענית, עם כל זה, מי

טו. דברי שמואל להרה"ק הר"ר שמעלקא מניקלשבורג זיע"א:
טז. ליקוטי תורה להרה"ק ר' מרדכי מטשערנאביל זיע"א:
יז. גדולת מרדכי (פרק יא אות ז):
יח. יסוד ושורש העבודה (שער יב פרק ב):
יט. ברכי יוסף (סימן תרפ"ה ס"ק א), כף החיים (שם ס"ק ז):
כ. יסוד ושורש העבודה (שם):
כא. אמרי פנחס להרה"ק ר' פינחס מקאריץ זצוק"ל (שער הקדושה אות כ):
כב. ליקוטי תורה להרה"ק ר' מרדכי מטשערנאביל זיע"א (הדרכה ז):
כג. כתיב קודש להרה"ק המגיד הגדול ממעורר זצוק"ל:

יג. לשון ספר המגיד להרה"ק המגיד מזלאטשוב זיע"א.
יד. לומר דלזה כיוון המשנה ברורה (סימן תקע"א סק"ב) וז"ל, וראיתי כתוב בספר אחד שכשאדם רוצה להתנדב תענית, טוב יותר שיקבל תענית הדיבור ממה שיקבל עליו תענית מן האכילה, כי ממנו לא יהיה לו נזק לא בגופו ולא בנשמתו ולא יחוש על ידי זה, וכעין זה כתב הגר"א באגרתו שצריך האדם לייסר עצמו לא בתענית וסיגופים כי אם ברסן פיו ובתאוותיו, עכ"ל:
יז. עטרת חיים בשם הרה"ק הזרע קודש מראפשיץ זצוק"ל:

שובבים" חוץ מאחר (אוצר הסיפורים ח"ג אות י"ט):
ז. יסוד ושורש העבודה (שער יב פרק ב).
וכן נהג הרה"ק ה"בית ישראל" זיע"א שהיה משתמש מאנשי ביתו בכל מיני אופנים כדי שלא יבחינו בכך שאינו אוכל, והסתיר מעיניהם שמתענה בשובבים:
ח. פלא יועץ (ערך תענית):
ט. מכתבי שפע חיים בשם הרה"ק הדברי חיים מצאנז זצוק"ל:
י. לשון הק' אוהב ישראל (פרשת וחי דה"י ויקרא):
יא. ש"ה הק' (מסכת תענית):
יב. יסוד ושורש העבודה (שם):

דברי התעוררות על דבר תעניות שובבים" ת"ת, בא למקובל רבי חיים שאול מדוויק (רבו של הרי"א) מרגליות זצ"ל] גביר אחד וביקש לשכור עבורו תלמיד חכם עני, וישלם לו סכום כסף רב כדי שיתענה במקומו את תעניות שובבים" ת"ת, והתפלפל בהלכה עם חבריו המקובלים בזה אם מועיל תענית של אחר, ולא יכלו להסכים יחד אי מועיל או לא, ואמרו שישאלו שאלה זאת לפני רבם הרה"צ רבי אברהם שמחה הורוויץ מבארניב זצוק"ל, וכאשר יאמר כי הוא זה ק"ו יעשה, ושאלו את פיו, אמר להם בדרך צחות, הרי אמר קרא שובו בנים

א. לשון של המגיד מישורים להבית יוסף (פרשת בשלח מהדורא קמא):
ב. ירושלמי (תענית פרק ב' הל' א"ב) א"תא ר' אבון הוה ציים בכל ערבי שבתא, עירובין (פ"ג) איבעיא להו הני בי רב דיתבי בתעניתא במעלי שבתא מהו לאשלומו, שו"ע (סימן רמט סעיף א):
ג. ועיין באורך מה שכתב הרה"ק מטריסק זיע"ע (מגן אברהם ריש פרשת שמות), כיון שהוא כנגד מידת היסוד וכו', ע"ש:
ד. שו"ת רב פעלים (אורח חלק סימן ל"ה) בשם החיד"א:
ה. כף החיים (אורח סימן רפ ס"ק ו):
ו. מסופר שבעת שהתחילו להדפיס

לישרי לב שמחה" (א)

הנה אתא ובאה עת דודים זמן שמחתנו, בעוד חודש ימים נעמוד כולנו תחת כיפת השמים במעמד החופה, ונקבל את פני הצדיקים הקדושים האבות הקדושים של החתן והכלה, רבוה"ק נבג"מ, המגיעים ממקום מנוחתם בג"ע להשתתף בשמחת צאצאיהם.

והא לך לשון הזהב של הרה"ק הרבי ר' אלימלך מליזענסק זיע"ע המטעימונו קצת מגדולת הצדיקים בעת שמחתם: (נועם אלימלך פ' ויקרא) "קול רינה וישועה באהלי צדיקים" (תהילים ק"ח ט"ו), **פירוש כאשר מרגנים הצדיקים באהליהם או הם מוסיפים כח למעלה, עד כי ימין' ה עושה חיל**. (במות ה' פ' ס"ד) וזהו וצדיקים ישמחו ויעלצו בק, רוצה לומר שהצדיקים בכל פעם הם שמחים יותר ויותר בו יתברך.
ומסופר (הובא בספר תורת אבות) שהרה"ק מלענאויטש זצ"ל השתתף פעם בשמחת נשואיו, כשרצה הרה"ק לצאת מן המקום, נעמד תלמידו הה"צ ר' נחום שו"ב ז"ל ע"י הפתח, שאלו הרה"ק נחום מה הינך מבקש והשיב "שמעתי מפה קדשו כי כד חדותא בי מלכא

השפעות טובות, וברכות, וקדושות, נשפעים בעת שמחת נשואין וכן שמעתי בשם הרבי מלובלין ז"ל שלכן נקראים **בעל שמחה** שהוא בכוחו להיות אדון ובעל על כל דבר שמחה ליתן לאחרים השפעות טובות, וכן היה קבלה בידי חסידים ואנשי מעשה לנסוע לצדיקים בעת שמחתם, שמשם יגיעו ליראת שמים בוודאי.
גורל ההשפעה בעת שמחת הצדיקים
ובפרט בעת שמחת הצדיקים שבו מתעורר שמחה למעלה באופן גדול ביותר, וכפי שמביא בספר דברות שלמה "שמעתי ממורי זה"ה (המגיד ממעזריטש זיע"ע בשם הבעל שם טוב זה"ה "כאשר ראשי הדור המה בשמחה הוא מעורר שמחה לכל העולם".

הופעת הצדיקים מג"ע והשפעתם לכל טוב
זה לשון הדרשות לחם שלמה (עמוד ר"ג ט"ב) "מבואר בזה"ה פר' פנחס דבחתונה לשמחת חתן וכלה שולחים מגן עדן את אבותיהם ואבות אבותיהם שיקחו חבל בשמחת זרעם, וכן שמעתי מפי"ק אבי זיע"א (הקול ארי) שאמר, שכן קבלנו מרבותינו שמגרשין מגן עדן האבות של החתן והכלה ואומרים להם צאו ושמחו בשמחת זרעכם" וכו'.
ועוד נרחיב בזה לקראת השמחה בעניין הופעת הצדיקים לשמחה. אך הנוגע עתה לעניינו" וכאשר הם באים לא ריקם הן באים, אלא מריקים שמחה והשפעות טובות לכל העולם. שזו כוחה של שמחת נישואין בכלל וכמובא ברמתיים צופים זה לשון: "וכל

